

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректорка з навчальної та науково-методичної роботи

_____ Дар'я МАЛЬЧИКОВА

«13» вересня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА
ПЕРЕДДИПЛОМНОЇ ПРАКТИКИ

Освітня програма Менеджмент

Спеціальність 073 Менеджмент

Галузь знань 07 Управління та адміністрування

Рівень вищої освіти другий (магістерський)

Факультет бізнесу і права

Кафедра економіки, менеджменту та адміністрування

Курс I

Івано-Франківськ 2024/2025

Програму розроблено:

Соловйовим Андрієм Ігоровичем, професором кафедри економіки, менеджменту та адміністрування, доктором економічних наук

Програму розроблено на основі
Освітньо-професійної програми «Менеджмент» другого (магістерського)
рівня вищої освіти за спеціальністю 073 «Менеджмент» галузі знань 07
Управління та адміністрування, затвердженої Вченою радою ХДУ від
29.06.2023 р., протокол №14 _____
(освітньої програми, коли і ким затверджена)

В. о. декана факультету Мельникова К.В.

Затверджено на засіданні кафедри економіки, менеджменту та
адміністрування

Протокол № 1 від «28» серпня 2024 р.

Завідувачка кафедри

Ушкаренко Ю.В.____
(підпис, ПІБ)

Схвалено науково-методичною радою факультету

Протокол № 1 від «12» вересня 2024 р.

Голова ради

Мельникова К.В.
(підпис, ПІБ)

Керівниця навчального відділу

Вікторія ЯЦЕНКО

РОБОЧА ПРОГРАМА ПЕРЕДДИПЛОМНОЇ ПРАКТИКИ

Вступ (загальна інформація про практику, коротка анотація, термін практик)

Переддипломна практика для здобувачів 1 курсу другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 073 «Менеджмент» факультету бізнесу і права Херсонського державного університету є складовою освітньо-професійної підготовки. Основним завданням є: підготовка здобувача до виконання кваліфікаційної роботи (проєкту); підбір фактичного матеріалу та опрацювання літературних джерел; аналіз діяльності підприємств, установ чи організацій у розрізі тематики кваліфікаційної роботи; застосування сучасних економічних методів дослідження та збору даних.

Графік проведення переддипломної практики студентів

Курс	Семестр	Види практики	Тривалість проведення (тижнів)	Термін проведення	База практик	Відповідальний підрозділ
Денна форма навчання						
ІМ	1	Переддипломна	1	16.12.24-20.12.24	- спеціалізовані кредитно-фінансові установи; - провідні підприємства та установи України; - органи державної влади та місцевого самоврядування; - кафедра економіки, менеджменту та адміністрування	Кафедра економіки, менеджменту та адміністрування
Заочна форма навчання						
ІМ	1	Переддипломна	1	04.11.24-08.11.24	- спеціалізовані кредитно-фінансові установи; - провідні підприємства та установи України; - органи державної влади та місцевого самоврядування; - кафедра економіки, менеджменту та адміністрування	Кафедра економіки, менеджменту та адміністрування

Структура практичної підготовки

Код освітньої компоненти	Компоненти освітньої програми	Кількість кредитів ECTS	Форма Контролю	Опис, мета
ОК 10	Переддипломна практика	4,5	диф. залік	підготовка здобувача до виконання кваліфікаційної роботи (проєкту), підбір фактичного матеріалу для кваліфікаційної роботи (проєкту), формування вмінь і навичок опрацювання наукових та інформаційних джерел і вирішення аналітико-дослідницьких завдань, пов'язаних з написанням кваліфікаційної роботи (проєкту)

1. Мета, основні завдання та формат (очний, дистанційний, змішаний, екскурсія, виїзна) практики;

Мета переддипломної практики – всебічна підготовка здобувача другого «магістерського» рівня вищої освіти до виконання кваліфікаційної роботи (проєкту), підбір фактичного матеріалу для кваліфікаційної роботи (проєкту), формування вмінь і навичок опрацювання наукових та інформаційних джерел і вирішення аналітико-дослідницьких завдань, пов'язаних з написанням кваліфікаційної роботи (проєкту) освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр».

Основні **завдання** переддипломної практики:

- формування інформаційного забезпечення кваліфікаційної роботи (проєкту) відповідно до обраного об'єкта дослідження;
- визначення стану розробки наукових питань за темою кваліфікаційної роботи (проєкту);
- підготовка та опрацювання аналітичних матеріалів для виконання дослідницької частини кваліфікаційної роботи (проєкту);
- адаптація теоретичних знань та методичного інструментарію до умов практичної діяльності конкретного суб'єкта господарювання;
- проведення розрахунків та оцінка ефективності управлінських заходів, запропонованих у кваліфікаційній роботі (проєкту);
- апробація отриманих результатів кваліфікаційної роботи на практиці і оцінка їх економічного ефекту;
- обґрунтування рекомендацій і пропозицій щодо удосконалення управлінської діяльності підприємства за результатами дипломного дослідження;
- підготовка аналітичного розділу кваліфікаційної роботи (проєкту) та ін.

Практична підготовка може здійснюватися за такими **формами проходження практики**:

– очна – основна форма проходження практики, що передбачає безпосереднє перебування здобувачів на базі практики, розташованій в Україні чи за кордоном, протягом встановленого терміну практики;

– онлайн (дистанційна) – форма проходження практики, що може бути застосована у виняткових випадках (в умовах воєнного стану, тимчасове переміщення університету, карантинні обмеження, участь здобувачів у міжнародних програмах обміну тощо) за умови виконання повного обсягу програми практики без безпосереднього перебування здобувачів на базі практики;

- змішана форма – форма, яка передбачає виконання частини завдань, передбачених програмою практики, в очному форматі, іншу частину – дистанційно.

2. Програмні результати навчання та компетентності

Очікувані компетентності та ПРН

Код освітньої компоненти	Компоненти освітньої програми	ЗК	ФК	ПРН
ОК 10	Переддипломна практика	3. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій; 6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).	1. Здатність обирати та використовувати концепції, методи та інструментарій менеджменту, в тому числі у відповідності до визначених цілей та міжнародних стандартів; 9. Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, приймати ефективні управлінські рішення та забезпечувати їх реалізацію; Здатність до адаптації та збереження людського потенціалу за умов соціально-економічних змін та організації віддаленої роботи в умовах невизначеності та суспільних перетворень.	1. Критично осмислювати, вибирати та використовувати необхідний науковий, методичний і аналітичний інструментарій для управління в непередбачуваних умовах 2. Ідентифікувати проблеми в організації та обґрунтовувати методи їх вирішення 3. Проектувати ефективні системи управління організаціями 5. Планувати діяльність організації в стратегічному та тактичному розрізах 9. Вміти спілкуватись в професійних і наукових колах державною та іноземною мовами 13. Вміти планувати і здійснювати інформаційне, методичне, матеріальне, фінансове та кадрове забезпечення організації (підрозділу). 14. Вміти планувати, організовувати, мотивувати та контролювати діяльність персоналу, застосовуючи систему методів та інструментів менеджменту в організаціях в умовах віддаленої роботи 15. Вміння розробляти плани місцевих дій з питань управління розвитком підприємств і територій, здійснення стратегічного планування на регіональному та місцевому рівнях .

3. Програма (види, зміст і обсяг завдання (робіт), форма виконання) практики

Зміст і оцінювання практики

№	Назва робіт/завдань	Форма звітності (таблиці, графіки, фото-, відео, презентація, тощо)	Кількість балів за виконання робіт/завдань (max)
1	2	3	4
1.	Вивчити Положення про кваліфікаційну роботу ХДУ	Звіт. Розділ 1. Положення про кваліфікаційну роботу	5
2.	Визначити мету, завдання, предмет і об'єкт кваліфікаційної роботи	Звіт. Розділ 2. Складові елементи вступу кваліфікаційної роботи.	10
3.	Скласти список літератури до теми кваліфікаційної роботи	Звіт. Розділ 5. Список використаних джерел	5
4.	Визначити стан розробки наукових питань за темою кваліфікаційної роботи	Звіт. Розділ 2. Складові елементи вступу кваліфікаційної роботи.	5
5.	Провести організаційну характеристику об'єкту дослідження	Звіт. Розділ 3. Організаційна характеристика підприємства	10
6.	Провести економічну характеристику об'єкту дослідження	Звіт. Розділ 4. Економічна характеристика підприємства	10
7.	Сформулювати висновки	Звіт. Висновки	5
8.	Загальне оформлення звіту про результати практики,	Оформлений звіт про проходження практики. Заповнений звіт про результати практики	40
9.	Захист практики	Захист	10
Загальна кількість балів:			100

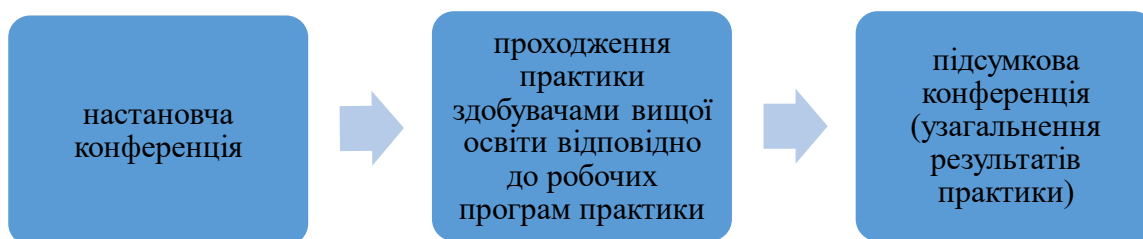
Примітки:

Загальна кількість балів:

-100 балів відповідно до Порядку оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Херсонському державному університеті (наказ 07.09.2020 № 803-Д)

4. Організація проведення практики

Кожна практика включає три етапи.

На першому етапі практики проводиться настановна конференція, на якій:

- завідувач кафедри та керівники розкривають мету та основні завдання практики, знайомлять здобувачів з базами практики, порядком проходження практики, видами робіт, порядком оцінювання, оформлення звітної документації та процедурою контрольного заходу.

На початку практики здобувачі вищої освіти повинні отримати інструктаж з охорони праці в галузі, ознайомитися з правилами внутрішнього трудового розпорядку підприємства, порядком отримання документації та матеріалів.

Методи навчання

У процесі практичної підготовки використовуються такі методи навчання:

1. **Метод бібліографічного аналізу.** Збір, систематизація та аналіз існуючих джерел для визначення поточного стану знань і виявлення основних тенденцій, прогалин та напрямків досліджень з обраної теми.

2. **Монографічний метод.** Детальне, всебічне вивчення одного конкретного об'єкта з метою глибокого аналізу його особливостей і закономірностей.

3. **Метод пасивного спостереження та наставництва (менторинг).** Поєднання спостереження за процесами на підприємстві з наставництвом досвідчених фахівців.

4. **Метод аналізу кейсів і проблемного навчання.** Здобувачі аналізують та вирішують актуальні управлінські кейси і проблеми.

5. **Методи фінансово-економічного та статистичного аналізу.** Використовуються при аналізі основних економічних показників діяльності підприємства.

6. **Метод презентаційного звітування.** Підготовка звітів та захист своєї роботи допомагають студентам усвідомлювати власний прогрес, розвивати комунікативні навички та готовність до саморефлексії.

5. Методичні рекомендації

№з/п	Назва робіт/завдань	Методичні рекомендації до виконання
1	2	3
1.	Вивчити Положення про кваліфікаційну роботу ХДУ	Ознайомитися з Положення про кваліфікаційну роботу (проект) ХДУ. Вивчити вимоги до оформлення кваліфікаційної роботи. Вивчити вимоги до структурних елементів кваліфікаційної роботи. Вивчити вимоги до оформлення списку використаних джерел. Ознайомитись з Положенням про запобігання академічного плагіату ХДУ.

2.	Визначити мету, завдання, предмет і об'єкт кваліфікаційної роботи	Спільно із керівником кваліфікаційної роботи сформувати основні завдання кваліфікаційної роботи, мету предмет і об'єкт. Оформити та узгодити зміст кваліфікаційної роботи.
2.	Скласти список літератури до теми кваліфікаційної роботи	Відповідно до мети і завдань кваліфікаційної роботи скласти список літератури, здійснити пошук джерел інформації, щоб знайти матеріали, пов'язані з темою кваліфікаційної роботи. В результаті пошуку, відбираються лише ті джерела, які є актуальними, надійними та корисними для написання вашої роботи. Відібрані джерела мають бути не старше 5, містити іншомовні джерела, та бути оформленими відповідно до вимог визначених Положенням про кваліфікаційну роботу (проект) ХДУ.
3	Визначити стан розробки наукових питань за темою кваліфікаційної роботи	Дослідити основні положення науковців, дослідників обраної теми. Визначити актуальність теми. Визначити зарубіжних та вітчизняних авторів які займалися досліджуваною темою і на думку, яких будете спиратись при написанні кваліфікаційної роботи.
4	Провести організаційну характеристику об'єкту дослідження	Дослідити основні положення установчих документів суб'єкта господарювання. Ознайомитись з установчими (засновницькими) документами підприємства та зазначити основні положення: мета і предмет господарської діяльності; склад і компетенція органів управління, порядок прийняття ними рішень; порядок формування майна, розподілу прибутків та збитків; умови його реорганізації та ліквідації та ін. Представити схему (органіграму) діючої організаційної структури підприємства, визначити її тип та вказати переваги і недоліки такої структури. Стисло описати призначення кожної ланки в загальному управлінському процесі, посадових характеристик працівників та розподіл обов'язків між ними. Оцінити ступінь ефективності управління підприємством.
5	Провести економічну характеристику об'єкту дослідження	Визначити основні економічні показники діяльності підприємства на основі аналізу Форми №1 (Баланс підприємства), та Форми №2 (Звіт про фінансові результати) - Необхідно провести аналіз доходів підприємства, ознайомитись із їх структурою від основної діяльності, проаналізувати їх динаміку за останні 2-3 роки. - Прибуток і рентабельність. Проаналізувати прибутковість підприємства, фактори і умови її зміни. Ознайомитись із розрахунками прибутку за даними бухгалтерського обліку. Визначити показники рентабельності продукції і підприємства.
6	Сформувати висновки	Сформувати структуровані висновки за результатами переддипломної практики відповідно до поставлених завдань

6. Система та критерії оцінювання, формування підсумкової оцінки.

За результатами виконання завдань практики та успішного захисту на звітній конференції, здобувач отримує **підсумкову оцінку**.

Підсумкова оцінка виробничої практики нараховується за накопичувальним принципом і є сумою таких компонентів:

Назва робіт/завдань	Бали	Методичні рекомендації до виконання
2		3
Вивчити Положення про кваліфікаційну роботу ХДУ	5	5 балів - здобувач самостійно опрацював ключові документи. Подано чітку характеристику кожного документа. Виклад логічний і глибокий. 3-4 бали - здобувач надав основні документи з коротким описом, але без детального аналізу їхнього впливу. Відсутня глибина або структурованість, але вимоги загалом виконано. 1-2 бали Здобувач представив лише перелік документів без аналізу. Виклад поверхневий і непослідовний. 0 балів – Розділ відсутній
Визначити мету, завдання, предмет і об'єкт кваліфікаційної роботи	10	10-9 балів – Здобувач детально охарактеризував мету, завдання, предмет і об'єкт кваліфікаційної роботи Інформація структурована, чітка, з глибоким аналізом. Зміст узгоджено з науковим керівником. 8-5 балів – Здобувач представив не всі елементи, або не всі правильно визначив. Зміст узгоджено з науковим керівником. 4-1 бал – Більшість формулювань не відповідає вимогам, або не відносяться до теми. Зміст не узгоджено з науковим керівником 0 балів – Розділ відсутній.
Скласти список літератури до теми кваліфікаційної роботи	5	5 балів – Список літератури повністю відповідає вимогам. 3-4 бали – Список літератури в більшості відповідає вимогам. 1-2 бали Список літератури присутній, але не відповідає вимогам 0 балів – Розділ відсутній.
Визначити стан розробки наукових питань за темою кваліфікаційної роботи	5	5 балів – Здобувач самостійно проаналізував стан вивчення проблеми, та визначив актуальність теми. Виклад логічний, з глибоким аналізом. 3-4 бали – Здобувач здійснив поверхневий аналіз, але вимоги загалом виконано. 1-2 бали – Здобувач надав лише загальний перелік дослідників, які досліджували тематику не обґрунтувавши актуальність тематики 0 балів – Розділ відсутній.
Провести організаційну характеристику об'єкту дослідження	10	10-9 балів – Здобувач детально описав організаційні основи підприємства, включивши структуру, функції підрозділів і управлінські процеси. Виклад логічний і всебічний. 8-5 балів – Здобувач надав основні організаційні засади, але опис обмежений. Вимоги виконано, але аналіз поверхневий. 4-1 бали – Здобувач надав лише загальний опис організаційних засад без належного аналізу. Виклад непослідовний. 0 балів – Розділ відсутній.
Провести економічну характеристику об'єкту дослідження	10	10-9 балів – Здобувач самостійно проаналізував ключові економічні показники, включаючи фінансові та операційні аспекти. Виклад логічний, з глибоким аналізом результатів. 8-5 балів – Здобувач надав основні економічні показники, але без детального аналізу їхнього впливу на діяльність підприємства. Вимоги загалом виконано. 4-1 бали – Здобувач надав лише загальний перелік показників без належного аналізу та пояснень. Виклад поверхневий. 0 балів – Розділ відсутній.

Сформувати висновки	5	5-4 балів – Здобувач детально узагальнив результати проведеного на практиці дослідження та надав обґрунтовані рекомендації по удосконаленню діяльності підприємства 3-1 бал – Здобувач надав лише загальний висновок про результати. Виклад поверхневий. 0 балів – Розділ відсутній.
Загальне оформлення звіту про результати практики,	40	31-40 балів – звіт виконано відповідно до вимог оформлення академічних текстів, правильно оформлений список літератури. Звіт є самостійним твором здобувача, містить ретельний аналіз виконаної роботи. 11-30 балів – звіт не відповідає окремим вимогам щодо оформлення та представлення результатів. 1-10 балів – звіт не відповідає вимогам оформлення але містить всі необхідні розділи.
Захист практики	10	9-10 балів – Здобувач чітко і впевнено представив результати практики, продемонстрував глибокі знання матеріалу, відповів на запитання комісії з детальним аналізом і обґрунтуванням. Виклад був логічним і структурованим. 7-8 балів – Здобувач надав вичерпну інформацію про результати практики, але відповіді на запитання були менш докладними. Виклад в цілому зрозумілий, але потребував деякої структурованості. 5-6 балів – Здобувач представив основні результати практики, але відповіді на запитання були поверхневими або неповними. Інформація викладена, але неструктурована. 3-4 бали – Здобувач надав лише загальні відомості, без чіткого розуміння теми. Відповіді на запитання не містили достатньо інформації, виклад був невпевненим. 1-2 бали – Здобувач не зміг надати суттєвих результатів практики і не відповів на запитання. Виклад неструктурований і незрозумілий.

Здобувач має право оскаржити організацію та результати проходження практики відповідно Порядку оскарження процедури проведення та результатів оцінювання контрольних заходів у ХДУ (наказ від 07.09.2020 № 802-Д), розміщеного за покликанням: <https://ksu24.kspu.edu/s/TanPg>

7. Вимоги до звітної документації.

Звітна документація з виробничої практики складається з таких частин:

- Звіт про результати практики, оформлений згідно з вимогами, який містить індивідуальний план роботи здобувача на базі практики з позначками про виконання кожного завдання від керівника; відгук-характеристику роботи здобувача від керівника практики;

- звіт здобувача, оформлений згідно з методичними рекомендаціями;
- залікові заходи (захист практики).

Завдання до контрольного заходу складаються з таких видів робіт:

- виконання всіх видів робіт;
- оформлення звіту про результати практики;
- написання звіту.

Вимоги до звіту

Звіти про практику складаються поступово, під час проходження практики на основі

отриманих результатів, включають: титульний аркуш, зміст, вступ, основні розділи розділи, висновки та пропозиції, список використаних джерел з предметної області практики, складений у відповідності до ДСТУ 8302:2015.

Звіти оформляються відповідно до ДСТУ 3008:2005 або методичних рекомендацій, розроблених на його основі, виконується у Microsoft Word.

8. Підведення підсумків практики

Підведення підсумків та узагальнення результатів переддипломної практики відбувається на підсумковій конференції (на платформі ZOOM з автентифікацією здобувачів), за участі керівників від університету, представників деканату та членів комісії відповідно до Розпорядження ХДУ «Про затвердження складу комісій для проведення заліку».

Звіт та зазначені в програмі практики документи здобувач подає на рецензування керівнику від університету не пізніше ніж за три дні по контрольного заходу (підсумкової конференції). За результатами практики, здобувачі звітують про виконання програми практики та отримані результати практики (виступ 2-3 хв.).

Після захисту, членами комісії/керівниками від університету/гарантами **за бажанням** можуть бути поставлені питання (1-2 питання) за результатами проходження здобувачем практики.

9. Перелік рекомендованих джерел:

Основна:

1. Залуцька Х. Я. Стратегія підприємства: навчальний посібник; МОН України, НУ «Львівська політехніка». Л.: Растр-7, 2019. 247 с.
2. Менеджмент : Підручник / С.Ю. Бірюченко, К.О. Бужимська, І.В. Бурачек та ін.; під заг. ред. Т.П. Остапчук. Житомир: Державний університет «Житомирська політехніка». Житомир: Вид-во «Рута», 2021. 856 с
3. Шкільняк М. М, Овсянюк-Бердадіна О. Ф., Крисько Ж. Л., Демків І. О. Менеджмент: підручник. Тернопіль: ЗУНУ, 2022 р. 258 с.
4. Mohd Sarwar Mir, Ghulam Hassan Yattoo, Abas Khan and Sunil Kumar. Management. Delhi: Scripown Publications, 2021. 69 p.URL: https://www.researchgate.net/publication/353269940_Text_book_of_management
5. Svydruk I. New trends in the economic systems management in the context of modern global challenges: collective monograph / scientific edited by M. Bezpartochnyi . VUZF University of Finance, Business and Entrepreneurship. Sofia: VUZF Publishing House "St. Grigorii Bogoslov", 2020. Vol. 2. 317 p

Допоміжна:

6. Павленчик. А. О. Структура управління організацією. Конспект лекцій. Львів, 2020. URL: https://duikt.edu.ua/uploads/1_1275_39782022.pdf
7. Кобець С.П., Ващенко О.М. Методичний підхід до оцінки економічного потенціалу підприємства *Ефективна економіка*. 2021. № 6. URL : <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=8968>

8. Ткачук О.М., Германюк Н.В., Сучасне удосконалення інноваційної діяльності підприємства *Економіка і організація управління*. № 4 (40). 2020. URL: <https://jeou.donnu.edu.ua/index.php/eou/article/view/10192>

9. Bondarchuk , N. Investment and economic security of the enterprise. *The Actual Problems of Regional Economy Development*. 2020. №1(16), P. 94–101. <https://doi.org/10.15330/apred.1.16.94-101>

10. Vibrant Publishers. Human Resource Management Essentials You Always Wanted To Know (Self-Learning Management Series) Paperback – May 2. 2020

Інформаційні ресурси:

11. Конституція України URL: <http://zakon.rada.gov.ua/>

12. Закон України «Про вищу освіту» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>

13. Положення про організацію освітнього процесу в ХДУ. URL: <http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/DAcademicServ.aspx>

14. Положення про проведення практики в ХДУ. URL: <http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/DAcademicServ.aspx>

15. Положення про кваліфікаційну роботу (проект). URL: <http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/DAcademicServ.aspx>